



# Досвід роботи

**Миколаївського обласного  
еколого-натуралістичного  
центру учнівської молоді**



**«Психолого-педагогічний супровід  
вихованців позашкільного навчального закладу  
в процесі підготовки до творчих конкурсів»**

## ВСТУП

Миколаївський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, як профільний позашкільний навчальний заклад об'єднує і координує систему загальноосвітніх і позашкільних закладів комплексного типу та еколого-натуралістичного спрямування. Переглядаючи принцип своєї діяльності, Миколаївський ОЕНЦУМ визначає такі основні функції:

- навчально-виховна з біологічним, екологічним, натуралістичним, природоохоронним, сільськогосподарським, еколого-натуралістичним, еколого-народознавчим, валеологічним напрямками;

- творчо-трудова ;
- наукова;
- навчально-дослідницька ;
- розвиваюча;
- розважально-дозвільна;
- реабілітаційно-оздоровча;
- соціально-психологічна;
- адаптаційна;
- координаційно-інформаційна;
- методична.

Згідно Концепції “Позашкільні заклади України”, щоб досягти ефективності у навчально-виховній роботі, Миколаївський ОЕНЦУМ визначає для себе такі основні завдання:

- досягнення органічної єдності і взаємозв'язку з іншими соціокультурними системами на основі послідовності, взаємодії, інтеграції та диференціації виховного впливу;

- цілеспрямований вплив на всі грані особистості, що формується (інтелектуальну, емоційно-вольову, духовну, практичну);

- створення у гуртках та в усьому позашкільному закладі сприятливої емоційно-комфортної атмосфери, соціальної значущості й особистісної захищеності, що гармонізує відносини з навколишнім світом, збагачує досвід безконфліктного спілкування, допомагає вибрати заняття до душі згідно своїм інтересам та нахилам;

- залучення гуртківців до постійних і тривалих контактів із громадськістю, науково-дослідними інститутами, вченими, викладачами провідних наукових установ;
- розвиток естетичного сприйняття й формування потреби в створенні прекрасного і доброго;
- залучення юннатів, екологів, юних друзів природи до культури України, свого народу, формування потреби в духовному збагаченні й фізичному вдосконаленні;
- формування загальнолюдських норм гуманістичної моралі (доброзичливість, милосердя, взаєморозуміння, чуйність, терпимість, тактовність, працьовитість тощо), культури спілкування, інтелігентності і шляхетності;
- формування і розвиток навичок здорового способу життя, дбайливого ставлення до природи, людей, самого себе;
- стимулювання потреб у самовдосконаленні, навчання прийомам і методам самоаналізу, самовиховання й самоосвіти.

Таким чином, в Миколаївському обласному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді, якій є профільним закладом позашкільної освіти і виховання, створені сприятливі умови для реалізації розвивального навчання та виховання дітей здійснення превентивної роботи з учнями.

Під час гурткових занять учні можуть:

- реалізувати себе як особистість, адже самореалізація у підлітковому віці є однією з основних ознак цього віку. Часто до гуртків приходять діти з негативною Я-концепцією, які не можуть визначити свою соціальну роль у шкільному середовищі, в своїй сім'ї, в житті загалом. А на занятті, під час спілкування з однолітками, з керівником, вони отримують ту емоційну підтримку, якої їм бракує;
- поширити свої знання в галузі біології, хімії, психології
- мати можливість займатися улюбленою справою;
- розвивати свої здібності та таланти;
- розширити коло знайомств.
- вести науково-дослідницьку роботу;
- після закінчення гуртка продовжити своє навчання у вищих навчальних закладах.

Пріоритетним принципом організації роботи позашкільних установ є добровільність об'єднання дітей по інтересах.

Дитина в позашкільній установі має можливість вільно вибрати заняття з різних видів суспільно значимої діяльності, а також вільно переходити від одного виду діяльності до іншого, спілкуватися в декількох колективах, відбірково взаємодіючи з навколишнім світом. Участь дорослих у цьому процесі ставить дитину в рівноправне положення зі старшими.

Демократизація взаємовідносин в позашкільних закладах дозволяє сформувати з учасників добровільних об'єднань не просто колектив, а колектив однодумців, що стимулює як колективний, так і індивідуальний творчий пошук у діяльності.

Індивідуалізація темпу й обсягу освоєння дітьми знань і умінь у позашкільних закладах обумовлена особливостями їхньої роботи. Кожний може працювати за своїм темпом: може освоїти програму, розраховану на рік, за більш тривалий або, навпаки, скорочений термін, одержуючи по своєму бажанню консультації педагога, додаткову літературу і т. ін.

Успіхи дітей порівнюються тільки з їхніми попередніми досягненнями, а не з досягненнями однолітків. Схвалення всіх доцільних способів діяльності дитини сприяє його особистісному росту, установленню відносин взаємовідповідальності в системі: «педагог – учень».

Зайнятість дітей у колективах позашкільних закладів збільшує бюджет часу родини для внутрисімейної економічної діяльності, а також можливості пізнання батьками особливостей розвитку своєї дитини, що часто бувають сховані від батьків через обмеженість у родині його соціальний ролей.

В позашкільних закладах освіти кожен учень одержує широкі можливості реалізації особистісного потенціалу в соціально значимій діяльності: виступу в концертах, конкурсах, спектаклях, участь у виставках художньої і науково-технічної творчості, крім самореалізації забезпечують активне включення в життя суспільства. Залучення позашкільними закладами до роботи в них фахівців з різних підприємств, організацій науки і культури уможлиблює освоєння учнями нових досягнень суспільства в природному середовищі на сучасному їм рівні розвитку науки і техніки.

Позашкільні заклади грають визначену роль у професійному самовизначенні дітей і підлітків. Це пов'язано також і з тим, що високий професіоналізм багатьох педагогів позашкільних закладів дозволяє підліткам за 3-5 років занять опанувати професійними знаннями й уміньми на рівні учнів професійно-технічних навчальних закладів. Задоволення потреб і інтересів учнів у різних сферах позашкільної діяльності, розвиток їхніх творчих здібностей здійснюється через

систему безперервної освіти, забезпечення додаткових можливостей творчого, інтелектуального, фізичного і естетичного розвитку, професійного самовизначення, самореалізації особистості.

Успішна підготовка учнів до творчих конкурсів неможлива без співпраці всіх учасників навчально-виховного процесу: педагогів, вихованців, батьків. Особливу роль в цьому процесі грає психологічна служба закладу, яку очолює практичний психолог вищої категорії Ритенко Олена Володимирівна.

Психологічна служба Миколаївського ОЕНЦУМ здійснює свою діяльність з метою створення оптимальних умов для всебічного розвитку учнів в закладах позашкільної освіти натуралістичного профілю, що неможливо без ґрунтовних знань про індивідуальність виховання дітей, їх вікові та психологічні особливості.

## **РОЗДІЛ 1. Роль психологічної служби Миколаївського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді у процесі підготовки учнів до творчих конкурсів**

**Мета психологічної служби ОЕНЦУМ:** психологічне забезпечення та підвищення ефективності педагогічного процесу, захист психічного здоров'я і соціального благополуччя всіх учасників навчально-виховного процесу.

### **Завдання психологічної служби ОЕНЦУМ:**

- сприяння повноцінному розвитку особистості вихованців на кожному віковому етапі, створення умов для формування у них мотивації до самовиховання та саморозвитку;
- забезпечення індивідуального підходу до кожного учасника навчально-виховного процесу на основі його психолого-педагогічного вивчення;
- забезпечення належних умов для розвитку успішного вихованця з активною громадянською позицією.

## **Психологічна служба ОЕНЦУМ:**

### **Напрями діяльності**

**Просвітницько-пропагандистська діяльність**

**Консультативно-методична допомога**

**Превентивне виховання**

# Психологічна служба Обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді:

## Види діяльності

### Діагностика

Психологічне обстеження всіх учасників навчально-виховного процесу

Моніторинг змісту й умов індивідуального розвитку вихованців

### Корекція

Тематичні заняття з метою формування соціально корисної життєвої перспективи

Тренінги професійного росту для педагогічних працівників

Навчальна діяльність

### Реабілітація

Надання психолого-педагогічної допомоги вихованцям, з метою профілактики і стресових станів

Консультаційна діяльність

### Профілактика

Заняття з метою згуртування колективу, профілактики конфліктних ситуацій, формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя

### Прогностика

Психологічний супровід профільного навчання, профорієнтаційна діяльність; психологічний супровід обдарованих учнів

Участь в методичному об'єднанні практичних психологів області, атестаційній комісії

### Методична діяльність

Робота в секції психології ТВ МАН: консультації, наукове керівництво, співпраця з ВНЗ

Методичні рекомендації, методичні розробки

Участь у проведенні обласних семінарів, конференцій, конкурсів

В Миколаївському ОЕНЦУМ існує система роботи з обдарованими вихованцями, яка охоплює всі структурні підрозділи закладу: методичний відділ, організаційно-масовий відділ, психологічна служба, колектив керівників гуртків.





Корекційно-відновлювальна робота з дітьми, проведення профорієнтаційних занять, тренінгів, ділових ігор (Профорієнтаційна гра «Перспектива» тощо)

Робота профільних, наукових гуртків, гуртків вищого рівня

Профорієнтація учнів через навчання на гуртках. Від формування позитивного ставлення до світу професій, до людей праці до формування особистісного сенсу вибору професії, уміння співвідносити суспільні цілі вибору сфери діяльності із своїми ідеалами, уявлення про цінності зі своїми можливостями.

Психологічна просвіта керівників гуртків з питань профорієнтації на гуртках, введення в програму заняття профорієнтаційних ігор та вправ

ПРОФОРІЄНТАЦІЯ В МИКОЛАЇВСЬКОМУ ОБЛАСНОМУ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОМУ ЦЕНТРІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Організація зустрічей вихованців гуртків з представниками різних професій, науковців. Співпраця з науковими установами

Психологічна діагностика дітей, вивчення мотивів вибору професії, здібностей, схильностей до певної сфери діяльності

Консультаційна робота. Організація індивідуальної профконсультації. Надання допомоги учням у виборі професії

Консультаційна робота з батьками вихованців Центру, проведення батьківських зборів, тематичних бесід, анкетувань

Залучення дітей до науково-дослідницької роботи в ТВ МАН, організація наукових конференцій, конкурсів, перемога яких передбачає пільги під час вступу в ВНЗ



**Розділ 2. Психолого-педагогічний супровід Миколаївського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді в процесі підготовки до творчих конкурсів**



**Діагностична діяльність**

1. Відстеження за врахуванням вікових та індивідуальних особливостей вихованців гуртків під час навчання на гуртках, спостереження за особливостями навчально-виховного процесу на гуртках під час відвідування відкритих занять та під час відвідування гурткових занять молодих фахівців.
2. Спостереження за формуванням навичок здорового способу життя на заняттях гуртків.
4. В рамках профорієнтаційної роботи з учнями-старшокласниками проводиться діагностика їхніх професійних схильностей та мотивів вибору професії.
5. Дослідження особливостей ставлення до природи, природних об'єктів вихованців гуртків.
6. Дослідження творчих здібностей, діагностика творчого мислення вихованців гуртків.
7. Індивідуальна психодіагностика обдарованих учнів.
8. Діагностика особливостей соціально-психологічного клімату на гурткових заняттях.
9. Вивчення особистих здібностей і професійних якостей керівника гуртків.
10. Індивідуальна психодіагностика батьків вихованців гуртків.



## Просвітницька діяльність:



- просвітницька діяльність психолога для педпрацівників ОЕНЦУМ «Час психолога»;
- висвітлювання питань підготовки учнів до конкурсів на методичних та педагогічних радах;
- виступи керівників гуртків та практичного психолога на батьківських зборах;
- участь у засіданнях методичних об'єднань педагогів області;
- проведення обласних семінарів, для керівників секцій ТВ МАН, практикумів з дослідництва;
- виступи на координаційно-методичних радах директорів профільних та комплексних позашкільних навчальних закладів.

Робота Тренінг-центру в рамках підготовки учнів до творчих конкурсів:

Для педагогічних працівників:

- Тренінгові заняття з метою профілактики емоційного вигорання;
- Еколого-психологічні тренінгові заняття;
- Тренінгові заняття з тайм-менеджменту;
- Тренінгові заняття з педагогами, які займаються науково-дослідницькою роботою з учнями;
- Тренінги командостворення з елементами арт-терапії.



Для учнів:



- «Заняття з метою розвитку навичок роботи у групі»;
- «Заняття з конфліктології»;

- Тренінгові заняття з метою розвитку комунікативних навичок;
- Основи самопрезентації. Технологія підготовки виступу перед аудиторією
- Тренінгові заняття з метою розвитку лідерських якостей;
- Тренінгові заняття з метою розвитку дослідницьких навичок;
- Профорієнтаційні ігри («Перспектива» «Моє майбутнє»);
- Еколого-психологічні тренінгові заняття з учнями;
- Ділові ігри («Я шукаю роботу»);
- Тематичні заняття «Ми – за здоровий спосіб життя!» за модулями програми „Сприяння просвітницькій роботі „рівний-рівному” серед молоді України щодо здорового способу життя”.
- «Успішність. Успішна людина».

#### Для батьків:

- «Батьки та діти – мистецтво діалогу»;



- «Світ батьків – світ дітей».
- «Моя талановита дитина»
- «Підтримка батьків під час науково-дослідницької діяльності учня»

## Консультаційна діяльність

За наслідками відвідування гурткових занять, психодіагностичного дослідження керівникам гуртків ОЕНЦУМ надаються рекомендації щодо особливостей спілкування з вихованцями, особливостей проведення занять з учнями різного віку, індивідуальні консультації для учнів, схильних до науково-дослідницької діяльності.

Проводяться консультації для учнів-членів ТВ МАН щодо написання науково-дослідницьких робіт.



Для вихованців гуртків, батьків психологом ОЕНЦУМ проводяться індивідуальні консультації.

Тематика звернень:

- Особливості роботи педагога в різновіковому колективі учнів;
- Професійне самовизначення;
- Взаємовідносини в системі «Вчитель –учень»;
- Розвиток впевненості у собі, підвищення самооцінки;
- Особистісні острахи; подолання особистої та шкільної тривожності;
- Підготовка до складання ЗНО.
- Підготовка до презентації науково-дослідницької роботи на конкурс ТВ МАН.
- Раціональне використання часу



Організаційно-методична та масова діяльність ОЕНЦУМ з питань підготовки учнів до творчих конкурсів

Обласні семінари:



Обласний семінар для керівників гуртків «Юні натуралісти», «Юні друзі природи» «Виховання майбутнього науковця» (2011)

Обласний семінар для керівників наукових секцій ТВ МАН відділень хімії, біології, екології та аграрних наук (щорічний)

Обласний семінар з питань дослідництва на НДЗД

Масові заходи:



- Обласний конкурс юних натуралістів (щорічний);

- Обласний конкурс «Квітуча Україна» (щорічний);
- Регіональний конкурс юних акваріумістів (щорічний);
- обласний конкурс юних валеологів, (2008р)
- обласний дитячий форум здоров'я (2007, 2010р)
- обласний конкурс на кращу творчу роботу з пропаганди здорового способу життя (2006р).
- обласний етап Всеукраїнського конкурсу-акції «Рослини-рятівники від радіації (2006-2008рр)



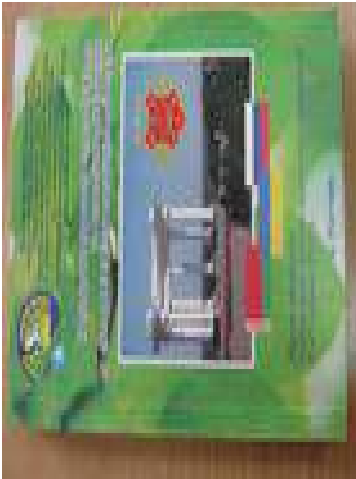
- I обласний форум юних психологів (2013р).
- II обласний форум юних психологів (2014 р).

Методичні розробки та методичні рекомендації:

- «Дослідницька робота з дітьми дошкільного віку»;
- «Методика досліджень з гідробіології»;
- «Використання технологічних карт на заняттях по флористиці»;
- «Сучасні техніки флористики і декору. Флористичний колаж. Флористичне панно»;
- «Збірка тез наукових робіт призерів МАН»;
- «Методи наукових досліджень»;
- «Тематика та методика дослідів з квітництва у закритому ґрунті»;
- «Робочий зошит з польової практики»;
- «Театралізація, як метод розвитку творчих здібностей гуртківців»;
- «Вправи для розвитку творчого мислення»;
- «Тематика та методика дослідів в інсектарії»;
- «Технологія розвитку критичного мислення молодших школярів на заняттях гуртків еколого-натуралістичного напрямку»;
- «Тематика та методика дослідів з овочевими культурами»;
- «Методика досліджень питної води»;
- «Методичні рекомендації щодо написання та оформлення науково-дослідницьких робіт учнів-членів ТВ МАН (хіміко-біологічне відділення.

- Організація досліджень під час написання науково-дослідницьких робіт з психології (2010р);
- Технологія самопрезентації власних наукових досліджень (2013р)
- Збірка конспектів занять для Наукового гуртка з психології (2014р)

### Статті:



- «Роль позашкільної освіти у формуванні позитивної мотивації на здоровий спосіб життя серед учнівської молоді» ввійшла в збірку матеріалів Всеукраїнської педагогічної конференції «Позашкільна освіта: Історичні поступи і здобутки», який вийшов в грудні 2008 року.

- «Формування культури здорового способу життя через екологічну освіту та виховання в позашкільному навчальному закладі» надрукована в збірнику Матеріалів науково-практичної конференції, що проходила в м. Полтава в 2010 році.

- «Екологічні установки як важливий аспект формування екологічної компетентності дитини» надіслана для друку в журнал «Рідна школа» в 2012 році.

- «Психологічний аспект організації роботи з дітьми під час екологічних експедицій та польових практик в літній період» включена у Збірник матеріалів семінару-практикуму керівників та методистів Всеукраїнських літніх профільних шкіл «Теорія і практика освіти обдарованих учнів у літній період» в 2012 році.



Досвід роботи практичного психолога ОЕНЦУМ включений в Анотований каталог інноваційного досвіду працівників психологічної служби системи освіти України в 2010 році.

Робота секції «Психологія» Миколаївського ТВ МАН  
під керівництвом Ритенко Олени Володимирівни.



Секція «Психологія» Малої академії наук України, МАН, є творчим об'єднанням учнівської молоді, яке забезпечує її інтелектуальний і духовний розвиток, підготовку до активної діяльності в галузі науки, сприяє професійному самовизначенню.

Формування навчально-дослідницьких умінь учнів – це об'єктивно необхідна умова їхнього подальшого успішного входження в самостійне життя й діяльність. Залучення дітей до процесу наукового дослідження сприяє формуванню самодостатньої компетентної особистості. Дослідницька робота змінює світогляд дитини, самооцінку, має значний вплив на формування життєвих цінностей.

З метою популяризації професії психолога, виявлення та відбір талановитої молоді зі стійким бажанням працювати в системі психологічної служби, створення системи планомірного поповнення навчальних закладів психологами нової генерації, здатних до творчої діяльності та самовдосконалення, розвитку творчої ініціативи та пізнавальної діяльності створена дана програма роботи секції психології.

Основними завданнями програми секції психології є:

- Залучення учнів, що виявляють інтерес до науково-дослідної роботи з психології;
- Формування наукового світогляду учнів;

- Прищеплювання учням навичок до науково-дослідної роботи;
- Виховання потреби й уміння постійно удосконалювати свої знання;
- Створення оптимальних умов для самореалізації обдарованих учнів, всебічний розвиток їх творчих здібностей;
- Засвоєння нових методів і прийомів експериментальних досліджень з психології;
- Підготовка вихованців гуртка до участі в конкурсах-захистах науково-дослідницьких робіт слухачів ТВ МАН, олімпіадах, науково-практичних конференціях, конкурсах-захистах наукових проектів;
- Поглиблене вивчення учнями психології як науки;
- Застосування теоретичних знань для професійної орієнтації у прикладних галузях (педагогіка, психологія, соціологія);
- Створення передумов для подальшого успішного навчання у вищих навчальних закладах.

Діяльність секції керується Законом України «Про освіту», чинним законодавством -«Положенням про базовий навчально-виховний заклад».

Робота секції психології МАН - робота з обдарованими дітьми у напрямках дослідницького навчання.

Проект-програма, за якою працюватимете позашкільна секція МАН «Психологія», розроблений на підставі авторської програми наукового гуртка з психології а також є результатом багаторічного досвіду практичного психолога Миколаївського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Ритенко Олени Володимирівни.

Курс розрахований на 2 роки навчання з учнями 9-11 класів, 432 годин (6 години тижневого навантаження).

*Структура і зміст програми роботи секції «Психологія»* базуються на принципах неперервності і наступності шкільної освіти, її інтеграції на основі

внутрішньопредметних і міжпредметних зв'язків, гуманізації, диференціації навчального матеріалу та його практичної спрямованості.

У перший рік навчання основними завданнями є: формування мотивації до навчання, ознайомлення учнів з психологією як наукою, з основами наукового дослідження, з основними принципами роботи з науковою літературою. До програми також включені теми з загальної та соціальної психології.

До програми другого року навчання входять розділи з вікової психології і передбачено вивчення організації проведення та презентації наукових досліджень з психології.

У плануванні як першого так і другого років навчання значну частину годин відводять на практичні заняття та тренінги. Взагалі, робота гуртка планується таким чином, щоб теоретичний матеріал поєднувався з практичним (самостійна робота над літературою, проведення тестування, розв'язування задач з математичної статистики, написання науково-дослідницьких робіт тощо).

*Практична частина* програми передбачає здійснення порівняльного аналізу, проведення спостереження, дослідження, презентацій, експертиз, моніторингових досліджень, написання творчих робіт, розробки індивідуальних і колективних проектів.

У змісті програми належна увага приділяється питанням структури науково-дослідницької роботи з психології, організації наукових досліджень з психології, організації виступів на конкурсах-захистах науково-дослідницьких робіт ТВ МАН, науково-практичних конференціях.

У роботі гуртка застосовують такі методи організації навчально-виховного процесу, як лекція, бесіда, спостереження, робота з літературними джерелами в бібліотеках, тестування, практичні заняття, тренінги, навчальні ігри, екскурсії, зустрічі з науковцями.

Методи навчання: інтерактивні, евристичні, репродуктивні, рефлексійні, наочні, релаксопедичні.

У програмі заплановано використання різноманітних форм і методів подачі матеріалу. Форми організації навчального (ігрового) простору – групова і міжгрупова взаємодія.

Досягнення вихованців секції «Психологія» під керівництвом практичного психолога ОЕНЦУМ Ритенко О.В.



**2004 рік**

Вихованка ОЕНЦУМ Суслова Ольга захистила наукову роботу «Профорієнтація. Здібності й вибір професії» - III місце на обласному етапі Всеукраїнського конкурсу-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів ТВ МАН

Вихованець ОЕНЦУМ Лотуга Олександр захистив науково-дослідницьку роботу з психології «Прояви агресивного ставлення батьків до дітей молодшого шкільного віку»:

II місце на обласному етапі Всеукраїнського конкурсу-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів ТВ МАН,

II місце на Всеукраїнському етапі.

**2005 рік.** Вихованка ОЕНЦУМ Блага Дар'я захистила наукову роботу «Мотиви вибору професії у старшокласників»: III місце на обласному етапі Всеукраїнського конкурсу-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів ТВ МАН

**2006 рік.** Конуп В'ячеслав, учень 11 класу Первомайської ЗОШ I-III ст. №4 під науковим керівництвом практичного психолога захистив наукову роботу «Вплив типу темпераменту на успішність у розв'язуванні логічних задач» - II місце на

обласному етапі Всеукраїнського конкурсу-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів ТВ МАН.

**2008 рік.** Вихованка ОЕНЦУМ Цебренько Христина з науковою роботою «Дослідження мотивів вибору професії» посіла II місце на обласному етапі Всеукраїнського конкурсу-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів ТВ МАН.

**2009 рік** Вихованець ОЕНЦУМ Ярошенко Євген захистив свою науково-дослідницьку роботу «Дослідження розбіжностей мотивацій вибору професії серед юнаків та дівчат»: II місце на обласному етапі Всеукраїнського конкурсу-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів ТВ МАН., диплом учасника Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів ТВ МАН.

Робота Герцуна Романа, вихованця ОЕНЦУМ, «Дослідження домінуючого мотиву навчання на гуртках еколого-натуралістичного профілю», що була виконана під керівництвом практичного психолога, була представлена на Всеукраїнському конкурсі «Intel-Еко Україна».

**2010 рік** Під науковим керівництвом практичного психолога ОЕНЦУМ 3 учня захистили свої науково-дослідницькі роботи з психології на обласному етапі Всеукраїнського конкурсу-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів ТВ МАН.

Білега Михайло, учень 11 класу Очаківської СЗШ – інтернату Миколаївської обласної ради, тема роботи: «Дослідження особливостей родини та родинних відносин, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» – III місце;

Ніколаєва Леся, вихованка гуртка з психології Обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді, учениця 11 класу, тема роботи: «Дослідження емпатійних здібностей серед студентів природничих та технічних спеціальностей» – III місце; диплом учасника Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів ТВ МАН.



**2011 рік.** Байленко Віктор, учень 10 класу Миколаївської гімназії №3, вихованець наукового гуртка з психології, тема роботи: «Дослідження особливостей світогляду людини» - III місце в 2011 році, II місце в 2012 році;

Алдабаєва Марина, вихованка гуртка «Психологія для підлітків» отримала Диплом переможця на обласному етапі Всеукраїнського конкурсу науково-дослідницького проектування та винахідництва, тема роботи: «Вплив тренувальних вправ на розвиток концентрації уваги молодших підлітків».

### **2013 рік**

Вихованці ОЕНЦУМ Жирок Анастасія (тема роботи «Вікові та статеві прояви оригінальності мислення») та Михайленко Євген (тема «Чинники формування життєвої перспективи старшокласників») стали переможцями обласного етапу Всеукраїнського конкурсу-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів ТВ МАН: II та III місця відповідно.

### **2014 рік**

Єфименко Анастасія (тема роботи «переважаючі види запам'ятовування в учнів старших класів в період підготовки до ЗНО») посіла II місце на обласному етапі Всеукраїнського конкурсу-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів ТВ МАН, учасниця III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів ТВ МАН.